

STORTINGET

Innst. 68 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 136 L (2018–2019)

Innstilling fra næringskomiteen om Opphevelse av omstillingslova

---

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Nærings- og fiskeridepartementet fremmer i proposisjonen forslag om opphevelse av lov av 6. juni 2008 nr. 38 om meldeplikt ved nedlegging av næringsverksemd (omstillingslova).

Omstillingsloven ble innført for å stimulere til dialog mellom nedleggingsstruede virksomheter og lokale myndighetsorganer, og dermed bidra til omstilling og gi muligheter for videre drift av levedyktige bedrifter.

Det er Nærings- og fiskeridepartementet som har ansvaret for loven, men den nærmere oppfølgingen av bestemmelsene i omstillingsloven er lagt til fylkeskommunen.

Etter departementets oppfatning har ikke omstillingsloven den tilsiktede effekten. Departementet vurderer at den ikke bidrar vesentlig i å stimulere til økt samlet verdiskaping, opprettholde og skape lønnsomme arbeidsplasser samt bidra til god omstillingsevne i norsk økonomi. Dette skyldes i hovedsak at omstillingsloven ivaretar hensyn som allerede er ivaretatt i annet lovverk, og i det generelle arbeidet med å stimulere til lønnsom næringsutvikling. Etter departementets vurdering fungerer derfor ikke omstillingsloven etter sitt formål. Omstillingsloven medfører dermed unødige kostnader for næringslivet. Næringspolitiske hensyn og

regjeringens mål om opprydding i unødvendig og foreldet lovverk tilsier at omstillingsloven bør oppheves.

1.2 Begrunnelsen for å oppheve omstillingsloven

Departementet redegjør i kapittel 4 i proposisjonen for formål, gjeldende rett og begrunnelsen for å oppheve omstillingsloven. Synspunktene fra høringsinstansene når det gjelder forslag om å oppheve loven blir kommentert i proposisjonen.

Skillelinjene i synet på om loven bør oppheves går i hovedsak mellom arbeidsgiver- og næringsorganisasjoner og arbeidstaker- og fagorganisasjoner. Fylkeskommunene er delt i spørsmålet.

Enkelte høringsinstanser peker på at loven ikke kan oppheves, med mindre det kommer annen regulering i stedet, samt at loven bør skjerpes snarere enn oppheves. Andre støtter departementets vurderinger og mener at loven ikke har noen effekt, at den ikke bidrar til verdiskaping, eller oppnår næringspolitiske mål og er et unødvendig og tungvint hinder for å gjennomføre nødvendige og påkrevde endringer og omstillinger i bedriftene. De fremhever at dialog og drøftelse bedre kan oppnås gjennom frivillighet enn lovpålegg, og at loven ikke har ført til endringer som ikke kunne vært oppnådd uten loven. Flere høringsinstanser hevder at hensynene bak loven er ivaretatt i annet regelverk.

Etter departementets oppfatning har ikke høringsrunden i særlig grad konkretisert eller sannsynliggjort at loven har hatt vesentlig betydning og effekt for å oppnå næringspolitiske mål. Høringen har ikke bekreftet at loven har vært avgjørende for å hindre nedleggelse av bedrifter, produksjon og nedleggelse av arbeidsplasser. Det er hevdet at loven har hatt betydning for investering i nedleggingsstruede bedrifter, etablering av nye bedrifter og/eller ny produksjon som ellers ikke ville blitt eta-

blert. Det er imidlertid snakk om svært få tilfeller, som etter departementets vurdering ikke rettfærdiggjør en lovregulert tvungen drøftelsesprosess ved alle nedleggelse av bedrifter med 30 ansatte eller flere.

Høringen bekrefter på den annen side at det store flertallet av meldinger passerer uten at det munnar ut i noe annet resultat enn at bedriftseiernes nedleggelsesbeslutninger blir gjennomført uten endringer. Departementet har også merket seg at det synes som omfanget av antall meldinger har vært lite de årene loven har eksistert. Dette taler for at loven ikke kan anses for å bidra til å stimulere den samlede verdiskapingen, opprettholde og skape lønnsomme arbeidsplasser. Loven anses heller ikke for å bidra til innovasjon i næringslivet eller god omstillingsevne i norsk økonomi. Departementet mener også at høringen har vist at det ikke er sannsynliggjort et påviselig behov for å opprettholde en ordning som griper inn i eiers/foretakets styringsrett.

Etter departementets vurdering vil ikke en opphevelse av omstillingsloven svekke arbeidstakerrettighetene, noe som også flere høringsinstanser har påpekt er godt dekket gjennom arbeidsmiljøloven og avtaleverkets bestemmelser.

Det fremgår i proposisjonen at næringspolitiske hensyn og regjeringens mål om opprydding i unødendig og foreldet lovverk tilsier at omstillingsloven bør oppheves.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Ved at omstillingsloven oppheves vil prosessene og behandlingen av meldingene om nedleggelse avsluttes. Opphevelsen vil derfor kunne medføre besparelser for den enkelte fylkeskommune, og for de andre aktørene som deltar i prosessen.

Etter departementet oppfatning vil en opphevelse av loven også føre til besparelser for næringslivet, samt bidra til forenkling og større grad av forutberegnelighet.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Cecilie Myrseth, Åsunn Lyngedal, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Linda C. Hofstad Helleland, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at formålet med loven er å redusere de negative konsekvensene for ansatte og lokalsamfunn når det er på tale å legge ned en bedrift. Loven gjelder for bedrifter

som planlegger nedleggelse hvor det har jobbet 30 ansatte eller flere de siste 12 månedene, eller når det er planer om å si opp mer enn ni tideler av de ansatte som arbeider i en slik bedrift. Visse unntak fra loven gjelder ved tilfeller av flytting innenfor samme fylke, eller ved gjeldsforhandling og konkurs (§ 2, annet ledd). De som er omfattet av loven, plikter å melde til fylkeskommunen (§ 3) som kan, sammen med eiere, ledelse, de ansatte, kommunen, Innovasjon Norge, arbeids- og velferdsetaten og eventuelt andre innkalle til et drøftingsmøte for å vurdere tiltak for videre drift eller andre alternativ til å legge ned bedriften innenfor fastsatte tidsrammer (§ 5).

Komiteen viser til regjeringens begrunnelse for å foreslå opphevelse av loven. Regjeringen vurderer at omstillingsloven ivaretar hensyn som allerede er ivaretatt i andre lover og avtaler mellom partene. Regjeringen viser eksplisitt til arbeidsmiljøloven § 15 som stiller retningslinjer for drøftelser ved masseoppsigelser, samt arbeidsmiljøloven kapittel 8 som omfatter regler om informasjon og drøftelser mellom partene i saker av særlig betydning. Etter regjeringens vurdering fungerer derfor ikke omstillingsloven etter sitt formål, og at lovens meldeplikt medfører unødige kostnader for næringslivet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Aust-Agder fylkeskommune, Rogaland fylkeskommune, Vestfold fylkeskommune, Finans Norge, Innovasjon Norge, NHO, Hovedorganisasjonen Virke og Revisorforeningen enten støtter eller ikke har innvendinger til at omstillingsloven oppheves.

Disse medlemmer viser til at Hordaland fylkeskommune, Innlandet fylkeskommune (Hedmark/Oppland), Møre og Romsdal fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, Troms fylkeskommune, Trøndelag fylkeskommune, Viken fylkeskommune (Buskerud/Østfold), Elverum kommune, Fredrikstad kommune, Oslo kommune, Røros kommune, Fellesforbundet, Handel og kontor, Kommunesektorens Organisasjon, LO og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund ikke støtter forslaget om å oppheve omstillingsloven.

Disse medlemmer viser til at en gjentakende begrunnelse blant disse høringsinstansene er at loven har sikret opprettholdelse av arbeidsplasser, og at det har vært etablering av nye arbeidsplasser som resultat av loven. Videre er det uttrykt bekymring for at en opphevelse vil svekke fylkeskommunens rolle som næringsutvikler, og at det vil svekke virkemiddelapparatet. Enkelte høringsinstanser understreker at øvrige lover og avtaler ikke har tilstrekkelig vurdering av samfunnsmessige konsekvenser ved nedleggelse, og at vurderingen utelukkende er knyttet til forhold i arbeidslivet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at omstillingsloven ble innført for å stimulere til dialog mellom nedleggingsstruede virksomheter og lokale myndighetsorganer, og dermed bidra til omstilling og gi muligheter for videre drift av levedyktige bedrifter. Loven har ikke hatt vesentlig betydning og effekt for å oppnå næringspolitiske mål eller vært avgjørende for å hindre nedleggelse av bedrifter, produksjon og nedleggelse av arbeidsplasser. Flertallet peker på at omstillingsloven ivaretar hensyn som allerede er ivare tatt i annet lovverk, og i det generelle arbeidet med å stimulere til lønnsom næringsutvikling. Etter flertallets vurdering fungerer derfor ikke omstillingsloven etter sitt formål, og medfører dermed unødige kostnader for næringslivet. Flertallet viser til at næringspolitiske hensyn og regjeringens mål om opprydding i unødvendig og foreldet lovverk tilsier at omstillingsloven bør oppheves. Flertallet merker seg at det i lovhøringen fremkom ulike synspunkter på loven, og at skillelinjene i hovedsak er mellom arbeidsgiver- og næringsorganisasjoner og arbeidstaker- og fagorganisasjoner. Fylkeskommunene er delt i spørsmålet. Flertallet mener at arbeidstakerrettighetene er godt dekket gjennom arbeidsmiljøloven og avtaleverkets bestemmelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at formålet med omstillingsloven er å etablere en prosess der man får vurdert ulike tiltak for videre drift og andre tiltak som reduserer de negative konsekvensene for ansatte og for lokalsamfunnet når det er på tale å legge ned en bedrift.

Disse medlemmer mener det er meget spesielt at regjeringen foreslår å oppheve denne loven med en begrunnelse om forenkling for næringslivet, hvor det også vises til at loven «ikke bidrar vesentlig i å stimulere til økt samlet verdiskaping» eller «god omstillingsevne i norsk økonomi». Disse medlemmer mener slike vurderinger er preget av manglende forståelse for lovens formål og hensikt. Med bakgrunn i regjeringens manglende evne til å omstille norsk økonomi er opprettholdelse og forsterkelse av loven aktualisert. Disse medlemmer ønsker derfor ikke å oppheve loven.

Disse medlemmer viser til at det i lovens § 2 annet ledd står følgende:

«Lova gjeld ikkje dersom bedrifta skal flytte innanfor den same fylkeskommunen eller dersom bedrifta vert handsama etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs.»

Disse medlemmer mener at med innføringen av nye regioner så vil en begrensning av lovens virkeområde til kun å omfatte bedrifter som flytter ut av fylkeskommunen, virke uhensiktsmessig. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«I lov 6. juni 2008 nr. 38 om meldeplikt ved nedleggelse av næringsverksemd (omstillingslova) gjøres følgende endring:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Lova gjeld ikkje dersom bedrifta vert handsama etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

I lov 6. juni 2008 nr. 38 om meldeplikt ved nedleggelse av næringsverksemd (omstillingslova) gjøres følgende endring:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Lova gjeld ikkje dersom bedrifta vert handsama etter lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om opphevelse av omstillingslova

§ 1 Opphevelse

Lov 6. juni 2008 nr. 38 om meldeplikt ved nedleggelse av næringsverksemd oppheves.

§ 2 Meldinger under behandling

Meldinger som er mottatt eller er under behandling i fylkeskommunen når loven treer i kraft, avsluttes.

§ 3 Ikraftsetting

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i næringskomiteen, den 26. november 2019

Geir Pollestad
leder

Torgeir Knag Fylkesnes
ordfører

